

ATZINUMI

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

470. PLENĀRĀ SESIJA 2011. GADA 15. UN 16. MARTĀ

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Patērētāji un pārrobežu iespējas iekšējā tirgū”

(izpētes atzinums pēc prezidentvalsts Ungārijas pieprasījuma)

(2011/C 132/02)

Ziņotājs: **Jorge PEGADO LIZ** kgs

Péter Györkös kgs 2010. gada 15. novembra vēstulē lūdza Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju izstrādāt izpētes atzinumu par tematu

“Patērētāji un pārrobežu iespējas iekšējā tirgū”

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2011. gada 4. martā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 470. plenārajā sesijā, kas notika 2011. gada 15. un 16. martā (15. marta sēdē), ar 175 balsīm par, 2 balsīm pret un 8 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi prezidentvalstij Ungārijai.

1.1 EESK pateicas prezidentvalstij Ungārijai par iespēju izstrādāt atzinumu par galvenajiem jautājumiem saistībā ar ES patērētāju iespējām iekšējā tirgū, sniedzot tādējādi ieguldījumu ES prezidentvalsts darbā 2011. gada pirmajā pusgadā.

1.2 EESK uzskata, ka ir jāatsāk diskusija, kuras pamatā būtu jauna pieeja patērētāju tiesību aizsardzības politikai līdz 2030. gadam, un vēlas, lai prezidentvalsts Ungārija, citas iestādes un sociālie partneri piekristu risināt šo jautājumu.

1.3 Komiteja ir gandarīta, ka Padome 2011. gada 24. janvārī apstiprināja kopēju pieeju attiecībā uz patērētāju tiesībām, bet ir norūpējusies par jautājuma izskatīšanas attīstību Eiropas Parlamentā un tāpēc mudina prezidentvalsti Ungāriju saglabāt Padomes noteikto virzību, lai nodrošinātu, ka rezultāts ļauj atjaunot patērētāju uzticēšanos.

1.4 Attiecībā uz direktīvas par negodīgu komercpraksi pārskatīšanu EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai lielāku uzmanību veltīt pilnīgai saskaņošanai jau diskusijas pašā sākumā, pēc ietekmes novērtējuma izstrādes un ņemot vērā patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa būtisku samazināšanos dalībvalstīs, kuras transponējušas minēto direktīvu.

1.5 Attiecībā uz tiesisko instrumentu kopīgai rīcībai ES līmenī EESK mudina prezidentvalsti Ungāriju apliecināt politisko drosmi, lai tas tiktu pieņemts nekavējoties, jo vairāk tāpēc, ka daudzos pētījumos jau norādīts uz šā projekta piemērotību un īstenošanas iespējām.

1.6 Attiecībā uz direktīvas par kompleksiem ceļojumiem un tiesību aktu aviopasažieru tiesību jomā pārskatīšanu EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai tos izskatīt kopā un noteikt tiesības, pienākumus un atbildību konfliktu, neapmierinošas vai krāpnieciskas darbības gadījumā.

1.7 Saistībā ar finanšu pakalpojumu mazumtirdzniecības iekšējo tirgu EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai aktīvāk pievērsties jautājumam par bankas pakalpojumu minimumu visiem Eiropas iedzīvotājiem, uzticamu un visām dalībvalstīm vienādu elektronisko norēķinu sistēmu, stingri noteiktu banku atbildību saistībā ar kredītu piešķiršanu, vienotu apdrošināšanas sistēmu visā ES, negodīgu noteikumu un negodīgas komercprakses klasifikāciju finanšu pakalpojumu jomā, maksājumu par bankas pakalpojumiem salīdzināmību, noguldījumu garantijām, kā arī pastiprinātu pienākumu sniegt padomu par kompleksiem finanšu produktiem. Pašreizējās finanšu krīzes laikā finanšu uzraudzības pastiprināšana ir minimālais pasākums, kas ir jāveic.

1.8 Saistībā ar Digitālo programmu prezidentvalstij Ungārijai būs jāpieņem steidzami lēmumi, lai precīzi noteiktu patērētāju pamattiesības digitālajā jomā un pārskatītu pamatdirektīvu par datu un autortiesību aizsardzību digitālajā telpā.

1.9 Visbeidzot saistībā ar Līguma un Pamattiesību hartas jaunajiem noteikumiem par vispārējās nozīmes pakalpojumiem EESK aicina Ungārijas prezidentūru aktīvi turpināt izvērtēt iespējas, kas norādītas 2010. gada 6. un 7. decembra Eiropadomes secinājumos, proti, ņemt vērā vispārējās nozīmes pakalpojumus arī stratēģijā “Eiropa 2020”.

1.10 Prezidentvalsts Ungārija aktualizēja jautājumu par tuvējo vai apkaimes pārrobežu tirdzniecību. Pašlaik neviens pētījums neļauj novērtēt tās ietekmi dalībvalstīs. EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai vispirms lūgt Komisijai izstrādāt šo darījumu precīzu statistikas analīzi, un pēc tam pasūtīt pētījumus, lai noteiktu, vai šim tirdzniecības veidam ir vajadzīga juridiska pieeja Eiropas līmenī, un, visbeidzot, novērtēt patērētāju vajadzības saistībā ar šādu tirdzniecību (informācija, līgumu valoda, cenu salīdzināmība, ja viena no valūtām nav *euro*, maiņas kurss, komisijas maksa, maksājumi par banku pakalpojumiem u.c.), kā arī visefektīvāko paņēmieni, kā šīs vajadzības apmierināt vietējā līmenī.

2. Ievads.

2.1 EESK ir gandarīta, ka prezidentvalsts Ungārija tai lūdza izstrādāt izpētes atzinumu par vienu no galvenajiem tematiem, ko pēdējos divdesmit gados Komiteja izskatījusi visbiežāk. Pašinitiatīvas atzinumā par tematu “Vienotais tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība — iespējas un šķēršļi” (1995. gada 7. novembrī) ⁽¹⁾ EESK apkopoja visus iepriekšējos atzinumus par šo tematu, minot gan šajā atzinumā izskatāmo problēmjautājumu, gan arī galvenās bažas saistībā ar šķēršļiem un

grūtībām, ar kurām saskaras patērētāji vienotā tirgus priekšrocību izmantošanā Diemžēl lielākā daļa jautājumu, kas apskatīti minētajā atzinumā, joprojām ir aktuāli.

2.2 Lai gan ir pagājuši vairāk nekā 30 gadi, joprojām nav pabeigta vienotā tirgus izveide – viens no lielākajiem ES stratēģiskajiem projektiem, kuru ierosināja *Jacques Delors* kgs un kuram ir noteikts precīzs pabeigšanas termiņš. Nesen publicētais paziņojums “Ceļā uz aktu par vienoto tirgu” apliecina šo faktu. Komiteja vienmēr atbalstīja vienoto tirgu, kas ir iedzīvotāju-patērētāju interešu aizsardzības instruments. Turklāt vēl ir jāpieņem skaidra, saskaņota un visaptveroša Eiropas patērētāju tiesību aizsardzības politika.

2.3 Tādēļ prezidents Ungārijas pieprasījums, kas iesniegts Komitejai, ir pilnībā pamatots, un EESK tādējādi var sniegt ieguldījumu Komisijas 2011. gada pirmā pusgada darba programmas īstenošanā, turpinot iepriekšējo prezidentūru, jo sevišķi Beļģijas prezidentūras, uzsāktu darbu.

2.4 Šis izpētes atzinums būs arī EESK cieņas apliecinājums Komitejas loceklim no Ungārijas *Istvan Garai* kgam, kas vadīja nozīmīgu Ungārijas patērētāju organizāciju, bija liels patērētāju interešu un tiesību aizstāvis, kā arī ziņotājs svarīgam atzinumam par šo jautājumu. Diemžēl viņš mira 2008. gadā, pildot savus amata pienākumus.

3. Galvenais mērķis.

3.1 Vienas prezidentūras termiņš ir pārāk īss, lai varētu pārredzami un balstoties uz līdzdalību izstrādāt kādas politikas pamatnostādnes, iepriekš novērtēt tās ietekmi, to demokrātiski pieņemt ES iestādēs, ieviest dalībvalstīs un novērtēt paveikto.

3.2 Arī piecgadu stratēģiskās programmas, kuras bieži vien ietekmē konjunktūras apsvērumi, ir nepietiekamas, ja tās nav iekļautas tālejošākā politikā. Labs piemērs tam, ko Komiteja jau ir norādījusi agrāk, ir 2007. gada 13. jūlijā pieņemtā un pašlaik īstenotā stratēģija 2007.–2013. gadam.

3.3 Stratēģijas “Eiropa 2020” galvenajam mērķim vajadzētu būt patērētāju atbalstam un viņu tiesību aizsardzībai, bet tā tas diemžēl nav.

3.4 Vienīgais šāda veida politiskās pieejas mēģinājums bija 1985. gadā ar t.s. “*Nouvelle Impulsion*” (“Jauns impulss”), ko ierosināja *Jacques Delors*, bet turpināja un pilnveidoja komisāre *Emma Bonino* (1995–1999). Diemžēl politiskās gribas trūkuma dēļ gaidītie mērķi, izņemot atsevišķu simbolisku pasākumu īstenošanu, nav sasniegti.

⁽¹⁾ OV C 39, 12.02.1996., 55. lpp.

3.5 Vienas ES prezidentūras galvenais uzdevums varētu būt pamatu un vadlīniju izstrāde patērētāju atbalsta un aizsardzības politikai 2030. gada perspektīvā, ņemot par piemēru *González* ziņojumu, tomēr jāapzinās, ka mēs jau esam aizkavējušies citu stratēģisko iniciatīvu (stratēģijas "Eiropa 2020", "Ceļā uz aktu par vienoto tirgu", "Lietpratīgs regulējums" u.c.) īstenošanā.

3.6 Šīs politikas vidējā termiņa un ilgtermiņa darbības virzieni varētu būt šādi:

- a) uzdrošināties apstrīdēt un pārskatīt Līgumā paredzēto juridisko pamatu (169. pants, ņemot vērā LESD 12. pantu) ⁽²⁾;
- b) izvirzīt patērētāju politiku ES politikas jomu centrā kā pilsoniskuma politiku, un padarīt to par visu citu politikas jomu nozīmīgu sastāvdaļu;
- c) ņemot vērā minēto ievirzi, pārskatīt patērētāju tiesības, sistematiski atsaucoties uz Līgumiem un Pamattiesību hartu;
- d) uzsvērt patērētāju politikas horizontālo aspektu un izdarīt no tā visus secinājumus, nodrošinot šīs horizontālās iezīmes efektivitāti gan Komisijas iekšējos dienestos, gan attiecībā ar citām iestādēm, kā arī visos dalībvalstu līmeņos;
- e) sākt reālu Kopienas patērētāju tiesību kodifikāciju, izmantojot izcilo akadēmisko darbu, kas paveikts kopējā modeļa ietvaros, un izdarot secinājumus, jo sevišķi attiecībā uz samērīgu un atbilstīgu fakultatīvo regulējumu izmantošanu saskaņā ar proaktīvu tiesisko pieeju.
- f) skaidri un noteikti atzīt vienotā tirgus politikas kā instrumenta iezīmi un papildu lomu, nepārprotami izvirzot to iedzīvotāju-patērētāju, kas ir tās galamērķis, interešu centrā;
- g) noteikt kopīgus principus patērētāju organizēšanai un uz līdzdalību balstītai pārstāvībai ES; jo tas ir nepieciešamais un izšķirīgais faktors, lai īstenotu politikas jomas, kas skar patērētājus.

3.7 Šim pēdējam punktam jāpievērš īpaša uzmanība, jo Eiropas līmenī šis jautājums līdz šim nav sistemātiski aplūkots. Gan dalībvalstu iestādes, kas ir atbildīgas par patērētāju tiesību aizsardzību, gan patērētāju tiesību aizsardzības organizācijas un

apvienības jau sen prasa noteikt vispārīgus principus un vadlīnijas patērētāju organizēšanai un uz līdzdalību balstītai pārstāvībai ES. Patērētāju pārstāvības visās dalībvalstīs, jo sevišķi dažādu nozaru regulatoros, sistematizācija atbilstoši vienotiem principiem sekmētu ne vien attiecīgo organizāciju uzticamību, bet arī efektīvāku patērētāju tiesību aizsardzību.

4. Daži aktuāli jautājumi saistībā ar patērētāju tiesību aizsardzības politiku.

4.1 Pabeigtā vienotajā tirgū patērētājam vajadzētu būt iespējai pilnībā izmantot tiesības, kas ir atzītas *acquis communautaire*, neatkarīgi no tā, kurā ES valstī viņš atrodas, un ar tiem pašiem nosacījumiem, kas ir spēkā viņa valstī. Tomēr ne dažādas patērētāju politikas jomas, ne pašreizējās iniciatīvas nedod apmierinošu atbildi uz patērētāju lēģitīmajām vēlmēm.

4.2 Ungārijas prezidentūras politiskajā darba kārtībā ir iekļauti svarīgi mērķi; dažu mērķu īstenošana būs neapšaubāmi jāturpina turpmāko prezidentūru termiņā.

4.3 Vispirms attiecībā uz priekšlikumu direktīvai par patērētāju tiesībām EESK uzskatīja ⁽³⁾, ka tā ir jāpārstrādā, aprobežojoties ar dažiem pamatprincipiem par tiesībām uz informāciju un atteikuma tiesībām, ja tirdzniecība notikusi ārpus tirdzniecības uzņēmuma telpām un tālpārdošanas gadījumā, kā arī jāsvīturo priekšlikuma daļas par negodīgiem noteikumiem, preču pārdošanu un ar to saistītajām garantijām.

4.4 Ņemot vērā Komisijas nostājas attīstību, uz kuru norāda komisāres *Reding* kdzes nesenās publiskās uzstāšanās, EESK secina, ka Padome 2011. gada 24. janvārī pieņēma nostāju, kas precīzi atbilst Komitejas nostājai šajā atzinumā, un ir gandarīta par to. Tomēr, ņemot vērā šā jautājuma attīstību pēdējā laikā EP, kā arī un IMCO un JURI komiteju pretrunīgās nostājas un secinājumus, kas jāpieņem tuvākajos mēnešos, EESK aicina prezidentvalsti Ungāriju stingri saglabāt AGRI Padomē janvārī noteikto virzību, reālistiski koordinējot to ar turpmāko Eiropas līgumtiesību vienoto modeli, kā tas ierosināts EESK atzinumā ⁽⁴⁾.

4.5 Attiecībā uz direktīvas par uzņēmēju negodīgu komercpraksi pārskatīšanu EESK secina, ka tās novēlotā transponēšana lielākajā daļā dalībvalstu ir bijusi nesekmīga, kā Komiteja to paredzēja savā atzinumā ⁽⁵⁾. Arī Eiropas Savienības Tiesa ir paudusi līdzīgu viedokli.

⁽³⁾ OV C 317, 23.12.2009., 9. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 84, 17.03.2011, 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 108, 30.04.2004., 81. lpp.

⁽²⁾ OV C 185, 08.08.2006., 71. lpp.

4.6 Tādēļ EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai balstīties uz pētījumiem, kas liecina par patērētāju aizsardzības līmeņa pastāvīgu samazināšanos un par sekām konkurences jomā valstīs, kuras transponējušas direktīvu par uzņēmēju negodīgu komercpraksi, lai nopietnāk izvērtētu, vai pilnīgas saskaņošanas principa vispārēja piemērošana ir pamatota. Tas jā dara diskusijas par minētās direktīvas pārskatīšanu pašā sākumā.

4.7 Attiecībā uz tiesisko instrumentu kopīgai rīcībai Kopienas līmenī EESK pieņem zināšanai Komisijas nodomu sākt debates, no jauna konsultējoties ar ieinteresētajām pusēm, bet apšaubā reālu politisko gribu panākt konkrētu rezultātu pēc debatēm, konsultācijām, ziņojumiem, atzinumiem, zaļajām un baltajām grāmatām, paziņojumiem un rezolūcijām, pētījumiem, konferencēm un simpozijiem trīsdesmit gadu garumā.

4.8 Vairākos atzinumos — gan senākos, gan jaunākos — EESK pauda skaidru nostāju par labu Eiropas tiesiskajam instrumentam, kas ļautu tiem patērētājiem, kuri sevi uzskata par kolektīvā kaitējuma upuriem, kolektīvi sākt tiesvedību, lai saņemtu kompensāciju. Minētais instruments pilnībā atbilstu Eiropas procesuālajām tiesībām un ar tā palīdzību varētu saņemt, pamatojoties uz vienādiem noteikumiem, reālu kompensāciju par materiālo un/vai morālo kolektīvo kaitējumu (atteikšanās (*opt-out*) sistēma), kas ir izdarīts jebkuras dalībvalsts patērētājiem. Ja Ungārijas prezidentūra pieņemtu šādu nostāju, ne tikai patērētāji, bet arī citi kolektīvo tiesību subjekti gūtu no tā lielu labumu; turklāt tas sekmētu arī vienotā tirgus izveidi un godīgu konkurenci.

4.9 EESK vēl nav saņēmusi pieprasījumu izstrādāt atzinumu par direktīvas par kompleksiem ceļojumiem pārskatīšanu. Komisija ir iecerējusi iesniegt priekšlikumu 2011. gada sākumā, un tā jau sākusi apkopot idejas saistībā ar tiesību aktu aviopasažieru tiesību jomā iespējamo pārskatīšanu.

4.10 Nepretendējot aizsteigties priekšā atzinumiem par abiem minētajiem jautājumiem, EESK iesaka prezidentvalstij Ungārijai tos izskatīt kopā, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju un paplašinātu direktīvas piemērošanas jomu uz individuālo vai kolektīvo transporta pakalpojumu līgumiem ar vai bez saistītiem pakalpojumiem, kā arī noteikt tiesības, pienākumus un atbildību konfliktu, neapmierinošas vai krāpnieciskas darbības gadījumā. Turklāt īpaša uzmanība jāpievērš negodīgiem noteikumiem un negodīgai komercprakti šajā nozarē. Būtu vajadzīgs arī ļoti stingrs regulējums saistībā ar aģentūru, tūrisma uzņēmumu un aviosabiedrību bankrota sekām.

4.11 Finanšu pakalpojumu mazumtirdzniecības iekšējā tirgus īstenošanā ir panākts zināms progress. Minēsim *SEPA* direktīvu (saistībā ar *euro* ieviešanu), *MiFID* direktīvu, *CAD* direktīvu, kā

arī nesenos (2010. gada 12. jūlija) Komisijas priekšlikumus par noguldījumu garantiju sistēmām un par ieguldītāju kompensācijas sistēmām⁽⁶⁾. Tomēr vēl ir daudz darāmā — trūkst vispārējās politikās ievirzes, kas ļautu patērētājiem un MVU reāli izmantot vienotā tirgus priekšrocības. Arī Komisija noskaidrojusi, ka mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumi ir nozare, kurā patērētāji saskaras ar ievērojamu skaitu problēmu⁽⁷⁾.

4.12 Tā ir nozare, par kuru EESK ir izstrādājusi vairākus atzinumus gan pēc iestāžu pieprasījuma, gan pašiniciatīvas atzinumus, tomēr ilglaicīgi, praktiski un efektīvi risinājumi vēl nav atrasti. Atgādināsim jautājumus par atbildīgu kredītešanu un pārmērīgām parādsaistībām⁽⁸⁾, uz kuriem direktīva par patērētāju kredītiem nesniedza vajadzīgo atbildi. Neveiksmes saistībā ar priekšlikumiem hipotekārā kredīta jomā, lai gan doma par tā saskaņošanu ir atzīta jau sen, nedroši noteikumi par pārrobežu maksājumiem un debeta/kredīta karšu izmantošanu; bankas kontu un universālu minimālo bankas pakalpojumu reālas mobilitātes trūkums, nepietiekami standarti, lai risinātu finanšu krīzes situācijas un nodrošinātu tūlītēju kompensāciju banku klientiem radušos zaudējumu un kaitējuma gadījumā.

4.13 Finanšu un ekonomikas krīze joprojām smagi skar patērētājus un mazos ieguldītājus. Tāpēc būtu jāparedz praktisku pasākumu izstrādi, piemēram, universāla bankas konta izveidošana, banku pakalpojumu minimums visiem ES iedzīvotājiem, uzticama un visām dalībvalstīm identiska elektronisko norēķinu sistēma, stingri noteikta banku atbildība saistībā ar kredīta piešķiršanu; nedrīkst aizmirst arī par vienotu apdrošināšanas sistēmu visā ES, negodīgu noteikumu un negodīgas komercprakses klasifikāciju finanšu pakalpojumu jomā, maksājumu par banku pakalpojumiem salīdzināmību, kā arī pastiprinātu pienākumu sniegt padomu par kompleksiem finanšu produktiem. Tāpat finanšu uzraudzībai vajadzētu būt vērīgai uz patērētāju vajadzībām un būtu jāizstrādā efektīvi strīdu izskatīšanas mehānismi, kā arī mehānismi, lai kompensētu finanšu sistēmas (banku un apdrošināšanas sabiedrību) neefektīvas darbības dēļ radušos zaudējumus vai kaitējumu.

4.14 EESK atzinīgi vērtē Komisijas pieeju patērētāju tiesībām digitālajā vidē, par ko liecina Digitālā programma stratēģijas "Eiropa 2020" ietvaros⁽⁹⁾. Tomēr vēl ir daudz darāmā, lai visi varētu izmantot universālo pakalpojumu telekomunikāciju un informācijas jomā. Būtu vēlama jauna Komisijas paziņojuma ātra pieņemšana; tā būtu arī iespēja prezidentvalstij Ungārijai stingri iestāties par *Internet* tīkla neitralitāti un platjoslas iekļaušanu universālajā pakalpojumā, kā to jau agrāk prasījusi EESK.

⁽⁶⁾ COM(2010) 368 galīgā redakcija.

⁽⁷⁾ SEC(2009) 1251 *final* (22.09.2009.).

⁽⁸⁾ OV C 149, 21.06.2002., 1.–4. lpp.

⁽⁹⁾ OV C 54, 19.02.2011., 58. lpp.

4.15 EESK īpašu uzmanību pievērš patērētāju tiesību atzīšanai un aizsardzībai digitālajā vidē kopumā, ne tikai attiecībā uz elektronisko komerciju. Steidzami jāparedz ne vien pārskatīt direktīvu par e-komercijas tiesiskajiem aspektiem, bet arī jārod risinājumi, kā veicināt elektroniskās komercijas attīstību.

4.16 Prezidentvalstij Ungārijai būs jāpieņem steidzami lēmumi, lai precīzi noteiktu patērētāju pamattiesības digitālajā jomā un pārskatītu pamatdirektīvu par datu un autortiesību aizsardzību digitālajā telpā.

4.17 Visbeidzot EESK aicina Ungārijas prezidentūru apsvērt EPSCO Padomes 2010. gada 6. un 7. decembra secinājumus par vispārējās nozīmes sociālajiem pakalpojumiem, nodrošinot tādējādi, ka pilnībā tiek ņemti vērā Beļģijas prezidentūras 26. un 27. oktobrī rīkotā vispārējās nozīmes sociālajiem pakalpojumiem (VNSP) veltītā trešā foruma secinājumi, un sekmējot prezidentūras ieguldījumu Lisabonas līguma un Pamattiesību hartas jauno noteikumu par vispārējās nozīmes pakalpojumiem īstenošanā.

5. Tuvējās pārrobežu tirdzniecības īpašais gadījums.

5.1 Prezidentvalsts Ungārija lūdza EESK izstrādāt atzinumu par jautājumu, par kuru Kopienas līmenī vēl nav veikti padziļināti pētījumi, lai gan minētais jautājums ir svarīgs. Runa ir par tuvējo vai apkaimes pārrobežu tirdzniecību, proti, par precēm un pakalpojumiem, ko patērētāji iegādājas abpus attiecīgās valsts ģeogrāfiskajām robežām (vai nu ar ES dalībvalstīm, vai trešām valstīm).

5.2 Dažas dalībvalstis jau pētījušas šo parādību vēl pirms *euro* ieviešanas, lai apzinātu tirdzniecības veidus, valūtu plūsmas, cenas, ietekmi uz pārrobežu reģioniem un konkurenci u.c.

5.3 Tomēr Eiropas līmenī nevienā pētījumā nav izvērtēts pārrobežu starpreģionālo darījumu apjoms un to ietekme

dalībvalstīs. Ne Komisijas 1991. gada paziņojumā⁽¹⁰⁾, ne 1996. gada zaļajā grāmatā par tirdzniecību⁽¹¹⁾, ne arī 1999. gada baltajā grāmatā⁽¹²⁾ šāda veida tirdzniecība nav minēta. Tātad vispirms vajadzētu lūgt Komisijai izstrādāt šo darījumu precīzu topogrāfiju un statistikas analīzi.

5.4 Komisija un virkne reģionālo patērētāju organizāciju 90. gadu sākumā izveidoja informācijas un konsultācijas centru tīklu — *Euroguichets*, kura mērķis bija atbalstīt patērētājus, kas sastopas ar grūtībām pārrobežu tirdzniecībā. Šo centru, kas atradās pierobežu pilsētās, galvenais uzdevums bija informēt patērētājus.

5.5 Komisija 2001. gadā atklāja Eiropas Ārpustiesas tīklu (*EEJ-Net*) strīdu ārpustiesas izskatīšanai. Tolaik vienpadsmit *Euroguichets* deviņās dalībvalstīs papildus to parastajai kompetencei sniedza patērētājiem arī juridiskus padomus.

5.6 Vēlāk, 2005. gada janvārī, apvienojot *EEJ Net* un *Euroguichets*, izveidots pašreizējais Eiropas Patērētāju tiesību aizsardzības centru tīkls (*EEC Net*).

5.7 Abu tīklu apvienošana bija loģiska, ņemot vērā *euro* ieviešanu un paredzamo elektroniskās komercijas un tālpārdošanas attīstību. Tomēr apvienošanās rezultātā izzuda *Euroguichets* reģionālais izvietojums un to funkcijas saistībā ar tuvējo pārrobežu tirdzniecību.

5.8 Tādēļ jānoskaidro, vai pašlaik šim tirdzniecības veidam ir kādas īpatnības, kas pamatotu īpašu Savienības rīcību.

5.9 Ir jāapsver arī patērētāju vajadzības šāda veida tirdzniecībā (informācija, līgumu valoda, cenu salīdzināmība, ja viena no valūtām nav *euro*, maiņas kurss, komisijas, maksājumi par banku pakalpojumiem u.c.), kā arī visefektīvākais paņēmieni, lai apmierinātu minētās vajadzības vietējā līmenī.

Briselē, 2011. gada 15. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs

Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ COM 1991/0041 galīgā redakcija, 1991. gada 11. marts.

⁽¹¹⁾ COM(96) 530 galīgā redakcija, 1996. gada 20. novembris.

⁽¹²⁾ COM(1999) 6 galīgā redakcija, 1999. gada 27. janvāris.